

Environmentální akce, reporty, přírodovědná pozorování, ekoporadenské tipy, botanika, zoologie, úvahy, recenze, recepty, tipy na odbornou literaturu i beletrii, zdravý životní styl, náměty na tvořivé činnosti, poezie.

Ekoporadna při Šmidingerově knihovně
Pobočka Šmidingerovy knihovny Za Parkem
Základní organizace ČSOP Strakonice
CEGV Cassiopeia Strakonice

Vážení čtenáři,

jsme rádi, že jste si i na začátku léta udělali chvíli na náš měsíčník. Pro nás, jakožto zaměstnance Šmidingerovy knihovny, je červen významný, jelikož si během něho připomeneme hned dvě jubilea - 10. výročí pobočky Za Parkem a 170. výročí založení Šmidingerovy knihovny. V rámci obou výročí proběhnou oslavy, jejichž program si můžete pročit v Pozvánkách.

Z obsahu tohoto čísla:

Projekt „Dejte nám šanci“	2
Jak jsme uklízeli a zdravě grilovali....	2
Šmidingerova knihovna - 170 let.....	3
Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená..	3
Stromy běžné a zajímavé? - XV.....	4
PP „Pastvina u Přeštic“	5
Ochrana přírody - 2. díl.....	6
Ekologické programy Předslavic.....	7
O vleklosti věků a Rakováku.....	7
Veget na pokračování - 16. díl.....	8
Průzkum v PP „Tůně u Hajske“	9
Nové informační materiály.....	9
Kachna blízko nás.....	10
Časopis „Vesmír“ a.....	13
Páter Josef Šmidinger.....	14
Ražická bašta a Jaroslav Hašek.....	14
„Hřbitovní kvítí“	15
Listovka.....	15
Jedlý Kompost.....	16

Do kompostové náplně nám pomalu ale jistě začínají prorůstat počiny vás - našich čtenářů. Tedy něco, co jsme si od začátku přáli. V tomto čísle se dozvíte, že do jarního mapování a pomoci obojživelníků jsme se v okolí Strakonice zapojili jenom my; ve které obci se rozběhly environmentální projekty atd. Vrátime se k některým akcím, kterých bylo v pozdním jaru skutečně požehnaně.

Mnohé tipy z červnového Kompostu jsou zároveň inspirací pro činnosti, které s letním obdobím přímo souvisejí. V našem novém seriálu o ochraně přírody na netradičních místech se podíváme na zoubek letním dovoleným a jejich dopadu na životní prostředí. Tradiční kulinařské tipy vás tentokrát zavedou do tajů zdravějšího grilování, a pokud dáváte v létě přednost papíru před září obrázků, na dalších stránkách naleznete spoustu námi předtříděného a doporučeného čtení.

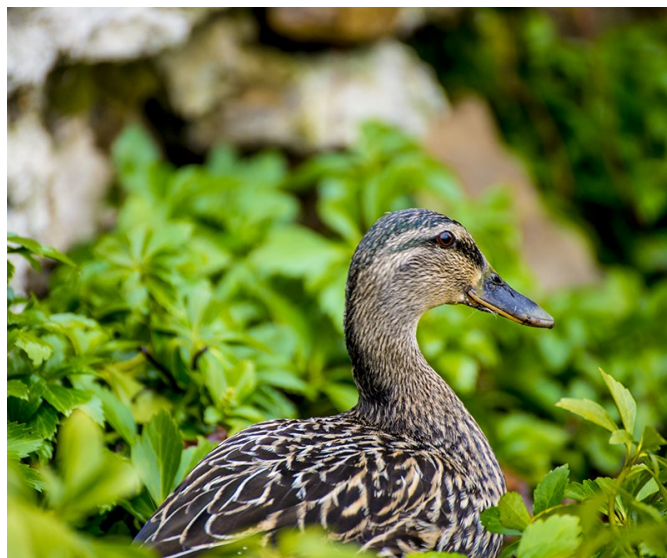

Foto Tomáš Vlasák

Ať už budete své chvíle prvního letního volna trávit kdekoli, přejeme mnoho příjemných zážitků. Těšíme se na vás také na akcích, zaměřených na poznávání přírody a našeho okolí.

Váš Kompost. -jj-

Ohlédnutí

Projekt „Dejte nám šanci“

Při výuce přírodopisu jsme hovořili o nebezpečí, které ohrožuje obojživelníky - automobilová doprava, mizející tůňky a mokřady ve volné přírodě apod. Děti ze Dřešína se hned svěřily se svými zkušenostmi z jejich obce. Tak vznikl nápad na tento projekt.

Foto Marie Linhartová

vysoké číslo, ale vzhledem k místním podmínkám je do budoucna nereálné budování zábran okolo silnice. Nezbyvá nám tedy než doufat v ohleduplnost projíždějících řidičů.

Pro nás je povzbuzující informace z publikace „**Obojživelníci a doprava**“ (Blanka Mikátová, Mojmír Vlašín, Doplněk k metodice č. 1 ČSOP, vydání první, 2004, ZO ČSOP Veronica): „**Pokud ztráty na silnici způsobené dopravou nepřekročí 25 %, populace je schopna se s úbytkem vyrovnat.**“ Marie Linhartová

Poděkování za spolupráci si zaslouží:

Katka, Petra, Filip, Vojta, Honzík, Alice, Martin a jejich rodiče, Mgr. Pavla Horáková, Ing. Vilém Hrdlička, Ing. Eva Broulimová, starostka obce Dřešín, Pan Karel Zdeněk.

Hlavním cílem projektu bylo monitorování výskytu a pohybu obojživelníků při jarní migraci na místo rozmnožování. Do projektu se dobrovolně zapojili žáci II. stupně školy žijící v obci Dřešín. Požádali jsme OŽP JČ kraje o udělení výjimky pro manipulaci s chráněnými druhy obojživelníků na této lokalitě.

Děti si nakreslily informační tabuli o výskytu žab, pan školník ji vyrobil. Se souhlasem vedení obce jsme tabuli umístili k silnici v dané lokalitě. Od začátku dubna děti sledovaly situaci, své výsledky si zaznamenávaly do tabulek. Získané údaje nám poskytly poměrně přesný obraz o průběhu jarní migrace žab v letošním roce.

První žáby se v okolí rybníka objevily 11. dubna, hlavní tah trval od 15. do 22. dubna. Jednalo se především o ropuchu obecnou (*Bufo bufo*), cca 250 jedinců. Ojedinelé byl zaznamenán také výskyt skokana hnědého (*Rana temporaria*) a kuňky obecné (*Bombina bombina*). První vajíčka ropuchy byla v rybníce vidět 18. dubna, na dvou místech byla také vajíčka skokana hnědého. Ze silnice bylo do rybníka přeneseno 14 ropuch, některé v páru - v tzv. amplexu (viz foto). Na silnici bylo za celé období přežeto 25 ropuch, nejhorší situace byla mezi 17. – 19. dubnem (5 ks, 4 ks, 5 ks – některé též v amplexu). Je to poměrně

Foto Marie Linhartová

Jak jsme uklízeli a zdravě grilovali (z akcí Ekoporadny)

Pro Ekoporadnu byl květen ve znamení úklidové akce v rámci kampaně „Uklidme svět“, kterou pro ČR zaštiťuje ČSOP. Společně se sdružením „Jsme Strakonice“ a o.s. „Volyně v dolyně“ jsme na sobotu 11. května vymysleli netradiční podobu téhle akce v terénu, která měla v mnoha ohledech symbolický podtext. Už jenom tím, že měla dvě místa startu a jeden společný cíl. Akce „Uklidme si Volyňku“ se celkem zúčastnilo 37 lidí (o něco více účastníků vyrazilo z Volyně), odpadem bylo naplněno přibližně stejné množství pytlů. Z Volyně odstartovala po proudu část účastníků také na loďkách. V cíli u jezu poblíž Strunkovic nad Volyňkou bylo připraveno příjemné posezení s vůní na ohni ohřívání bezmasého gulášku. I když bylo na první pohled sebráno poměrně velké množství odpadu, v porovnání s podobnými lokalitami byla tato poměrně čistá a kromě několika pneumatik jsme nenalezli žádné větší „poklady“. Všem účastníkům akce patří velké poděkování za účast a za pomoc při organiza-

Foto Michal Brodec

ci akce. Více fotek z ní můžete zhlédnout [zde](#). Několik dní před touto akcí proběhl ještě menší úklid, a to na PP Přešťovická pastvina, kde jsme se pokusili zlikvidovat černou skládku na okraji lokality. Výsledkem byla pytlí přetékající kára s mnoha zajímavými starožitnostmi.

Ve Strakonících a v Blatné, kde Ekoporadna pořádá kurzy zdravého veg(etari)ánského vaření, byl druhý, respektive první ročník zakončen grilovačkou. Cílem této akce je nejen neoficiální uzavření cyklu, ale hlavně, jak už je zvykem, zbourání některých zažitých předsudků. Pokud se totiž řekne „grilovačka bez masa“, mnozí jistě bezdějně krouť hlavou a marně se snaží vymyslet něco jiného než cuketu. Účastníci se mohli přesvědčit, že grilovat se dá opravdu všechno, včetně banánů. Na řadu tak přišly krom špízů a seitanu (pšeničného „masa“) i univerzální bramborovo-zeleninovou směsí plněné alobalové koláče, nazvané „granáty“. Více najdete v receptech na konci Kompostu. -ji-

Foto Ivana Bůbalová

Strakonická Šmidingerova knihovna – 170 let s vámi

Při příležitosti kulatého výročí založení ŠK rozdáváme u pultu záložky s legračními obrázky, které jsou dílem **Martina Janského**. Texty k nim vymyslel **Honzá Juráš** a patřičně si při tom naše čtenáře dobíral: „**Již 170 let vám pomáháme usínat**“, „**Již 170 let s tichou společnicí**“, „**Již 170 let s vašimi záložkami**“

Kresba Ivana Jonová

atd. - a dalo by se toho připomenout ještě hodně, co všechno už 170 let prožívají ti, kdo v knihovně pracují, spolu s vděčnými návštěvníky. Všechno to začalo tím, že v roce 1843 vlastenecky smýšlející kněz Josef Šmidinger věnoval městu soubor knih, určených k veřejnému půjčování. O 9 let později od něj knihovna dostala i značný finanční dar. Jak se postupně rozrůstala, několikrát se stěhovala z místa na místo. **Do areálu strakonického hradu byla přemístěna v roce 1949.** Sídlí tam dodnes, pouze v letech 2005 – 2007 kvůli rozsáhlé rekonstrukci původních prostor našla azyl v budově bývalého sirotčince v Husově ulici. Na této adrese nyní působí znovu **pobočka Za Parkem**, která zde fungovala už předtím (od r. 2003). **Původní název této pobočky je Mír** – ten pochází z doby, kdy byla umístěna na sídlišti stejného jména (v letech 1990 – 2003). **Další dvě pobočky ŠK jsou v Modlešovicích a v Novém Dražejově.**

Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená...

... do tebe sejou se nejdražší semena... Nic výstižnějšího než tato starodávná slova se asi o hřbitově říci nedá. Zmínil je i pan **Karel Skalický z volyňského muzea**, s nímž jsme měli ve středu 15. 5. 2013 akci u sv. Václava. Bylo to vyprávění o významných osobnostech a o hrobech, kde jsou pochováni.

Už jsme se dvakrát společně tímto tématem zabývali, a sice 27. 1. 2007 a 9. 9. 2007 (viz zápisy [zde](#)). Tentokrát se sešlo ještě víc lidí než minule (75) a celý skoro tříhodinový výklad byl sledován s velkou pozorností. Slunce dělalo k večeru dlouhé stíny a svítilo skrz listovní stromů, z větví se ozývalo drobné ptactvo, poštolky krmily své mladé ve věži kostela, mluvilo se o nejrůznějších lidských osudech... to vše odpovídalo slovům pana Skalického, že hřbitov je místo nejen smutné, ale i svým způsobem velice hezké. Hodně jsme se dověděli, padlo mnoho dotazů, a jestli se to povede, sejdem se za čas znova, abychom ještě pokračovali.

Navštívili jsme i **kaple**, od nichž jsme měli klíče, a ukázali si v jedné z nich např. náhrobek lékárníka Firbase, hlavního hrdiny románu „Tajemství strýce Josefa“ od Františka Heritese. Také jsme obešli zbytky kapliček spojených hřbitovní zdí. Většinou jsou zarostlé břečťanem, který je chrání před rozpadnutím, a tak jsme u nich mohli postát a přečíst si pak verše z výklenků, zaznamenané před lety administrátorem Kubíčkem z Podsrpu. Například: „... Červený dnes jako růže, zejtra v rakvi ležet může.“ Další ukázkou si můžete přečíst na str. 15.

JIŽ
170
LET...

...nemusíte
číst na záchodě
pouze noviny.

Šmidingerova knihovna
Strakonice
1843 - 2013

Foto -ah-

obcí, což jsme si předběžně domluvili, a pokud k tomu pan Skalický najde čas (vzhledem k jeho velké pracovní vytíženosti opravdu vzácný), máme se nač těšit. -ah-

K mnohým tajemstvím strakonického hřbitova patří i nenápadný reliéf umístěný na zdi, znázorňující malé miminko. Pan Skalický nám vyprávěl, že profesor strakonického gymnázia Václav Polívka tímto způsobem uctil památku svého děťátka, které „se narodilo, ale k životu se nezbudilo“.

Žákem V. Polívky byl mimo jiné Rudolf Gustav Šimek, jehož náhrobek jsme si také ukázali. Obě tyto výrazné osobnosti jsou dnes už pozapomenuty, ale neprávem. Zato je dosud dobře známé jméno pracjovického rodáka Rudolfa Berana. Členové jeho rodiny mají u sv. Václava honosný náhrobek, on sám je ale pochován v Leopoldově, kde v roce 1954 zemřel ve věznici. A takto jsme si připomenuli ještě plno dalších osudů. Podobně by bylo možné navštívit i hřbitovy okolních

Překopávky

Stromy běžné a zajímavé? - XV.

„Javorologie“ - pokračování.

Javor babyka (*Acer campestre*)

V době psaní tohoto článku byly javory ve vrcholu svého kvetení. Javor babyka své květy nenápadně ukrýval mezi malými, pětilaločnatými listy, takže spíše vypadaly jako drobný světlý hmyz na zelené stopce. Javor babyka je naším původním druhem. Vyskytuje se spíše v nižších polohách, ale může vystoupit do výšky 900 m. n. Má rád jílovité nebo sypké půdy, ale v městském prostředí snese i hrubší zacházení. Jeho plody jsou podobné nažkám javoru mléče, ale jsou drobnější a více rozevřené. Borka je jemněji rozbrázděná než u javoru mléče. Podle druhového latinského názvu by měl javor babyka být v naší krajině druhem běžným. Snad možná v podobě různých kultivarů. Pak bývá použit jako nepříliš vzrostlý strom do ulic a parků. Ale „pravověrných“ javorů babyk v našem městě moc není. Jednu z nich naleznete v Rennerových sadech, v jeho spodní části na úrovni bývalé „hasičárny“.

Javor jasanolistý v parčíku u kostela sv. Markéty ve Strakonících, foto -vh-

Zde je vzrostlý strom, na který jsme v současné době umístili ptačí budku pro šoupálky. Ti z nás, kteří chodí nakupovat do Fortny, najdou babyku hned nedaleko vchodu do tohoto obchodu. Jiná, velmi hezká, možná desetimetrová, je nedaleko křižovatky Zvolenské ulice a ul. Prof. Skupy. Zde se tyčí zastrčena mezi ostatními stromy. Zpoza porostu na nás vystrkují lístečky její přehojní potomci. Jinak jsou javory babyky rozmístěny různě po městě. Suplují nám tak velké vzrostlé stromy, na které si mnozí rádi stěžují, třeba jen kvůli padajícimu listí.

Javor jasanolistý (*Acer negundo*)

Javor jasanolistý je u nás cizincem. Jeho původním kontinentem je Severní Amerika a je stromem, který se intenzivně šíří. Do Čech byl introdukován v roce 1835. Není stromem velkým. Dosahuje výšky asi 15 m. Starý strom má rozložitou korunu. Borka je šedá až šedohnědá, zbrázděná. U mladého stromu je kmínek světle šedozelený, jakoby voskovaný. Stejně tak větvičky. Nažky visí na dlouhé stopce v seskupeních přetrvávajících i přes zimu. Listy jsou podobné listům jasanu, vstřícné, lichozpeřené, pilovitě obroubené s konečným lichým listem. Ten je se třemi laloky,

Javor babyka v Rennerových sadech ve Strakonících, foto -vh-

z nichž postranní dva jsou většinou drobné. Javor jasanolistý se vysazoval obvykle v parcích nebo zahradách. Ale vzhledem k jeho intenzivnímu šíření (dokázal zplanět již po 40 letech od introdukce) se od jeho vysazování upouští a je spíše druhem, který je potlačován. Ve Strakonících se s ním setkáme přímo v centru města. Např. v parčíku u kostela sv. Markéty, kde jsou hned u autobusové zastávky vzrostlé stromy. Na některých z nich má naše ZO 20/01 ČSOP Strakonice umístěny ptací budky, které bývají každým rokem obsazované sýkorami. Je také možné, že bezprostřední přítomnost silnice (s intenzivním zasolováním), sešlapávání okolí kořenů a jiné lidské nešvary by málokterý strom vydržel. Na druhou stranu, doslova a do písmene, intenzivní, silně zahuštěný porost javorů jasanolistých v blízkosti odbočky do Řepice u prodejny VW vypovídá o skrytém nebezpečí – šíření tohoto stromového druhu. **-vh-**

Použitá literatura:

POKORNÝ, Jaromír a kol.: Stromy, Aventinum, 1998

PP „Pastvina u Přešťovic“

Přírodní památka „Pastvina u Přešťovic“ se nachází u silnice do Přešťovic asi 0,8 km jižně od obce Rovná, leží na katastru obcí Rovná u Strakoníc a Slaník. Byla vyhlášena 1. 12. 1985 na doporučení V. Chána a V. Žily, kteří tuto lokalitu vybrali jako významnou z hlediska výskytu vzácných a ohrožených druhů rostlin.

Hlavním předmětem ochrany přírodní památky je „zbytek ekosystému na mělkých půdách s vápencovým podkladem, s teplomilným travinným společenstvem s četnými vápencovými druhy rostlin“.

V minulosti byla na území přírodní památky malá políčka, oddělená mezí s teplomilnou travinnou vegetací. Na těchto políčkách se podle V. Chána ještě v roce 1956 vyskytovala např. černucha rolní (*Nigella arvensis*), která dnes patří v celých jižních Čechách již k vyhynulým druhům rostlin. V západní části této lokality se nachází dva menší vápencové lomy, z nichž horní lom je v dnešní době silně zarostlý náletovými křovinami a teprve se začalo s jeho prosvětlováním. Na zbytku lokality byla pastvina. Pastva zde bylo ukončena začátkem 50. let 20. století.

V současnosti je většina chráněného území pokryta teplomilnou vegetací s řadou významných druhů rostlin. Ze vzácných a významných druhů rostlin se zde vyskytuje např. hořec křížatý (*Gentiana cruciata*), který sem byl v balech v polovině 80. let 20. stol. přenesen V. Chánem (společně s ČSOP) při záchranném transferu z ohrožené lokality u Droužetic, dále např. hlaváč bledožlutý (*Scabiosa ochroleuca*), záraza zardělá (*Orobancha kochii*), vrabečnice roční (*Thymelaea passerina*), pryšec drobný (*Euphorbia exigua*), zběhovec trojklaný (*Ajuga chamaepitys*), turan pozdní (*Erigeron muralis*), voskovka menší (*Cerintho minor*), chrpa porýnská (*Centaurea stoebe*), tollice srpovitá (*Medicago falcata*), tollice měňavá (*Medicago x varia*), vičenec ligrus (*Onobrychis viciifolia*), ostřice chabá (*Carex flacca*), vítod chocholatý (*Polygala comosa*) a další. Na sutí a svazích opuštěného vápencového lomu roste např. pelyněk metlatý (*Artemisia scoparia*), ožanka hroznatá (*Teucrium botrys*), pamětník rolní (*Acinos arvensis*), konopice úzkolistá (*Galeopsis angustifolia*), tařice kališní (*Alyssum alyssoides*), sveřep střešní (*Bromus tectorum*), hledíček menší (*Microrrhinum minus*), ojediněle také velmi vzácný šklebivec přímý (*Misopates orontium*). Chráněné území je významné přítomností teplomilného hmyzu, především denních motýlů (*Lepidoptera*). Vyskytují se zde také měkkýši suchomilka obecná (*Xerolenta obvia*) a vzácná trojzubka stepní (*Chondrula tridens*). Na jaře je zde možno spatřit majku obecnou (*Meloe proscarabeus*), v létě ještěrku

PP Pastvina u Přešťovic, foto Radim Paulič

Turan pozdní, foto Radim Paulič

Záraza zardělá, foto Radim Paulič

Vrabečnice roční, foto Radim Paulič

obecnou (*Lacerta agilis*). Pravidelně zde hnízdí jeden pár ťuhýků obecných (*Lanius collurio*). V několika částech této cenné lokality expandují agresivní druhy dřevin (trnka obecná) a druhy trav (třtina křovištní, ovsík vyvýšený). O chráněné území je však dobře pečováno dobrovolníky z řad ČSOP Strakonice a třtina křovištní je několikrát ročně kosena a likvidována. Trnka je odstraňována především na svazích opuštěných vápencových lomů a v hraničních částech území. **Ing. Radim Paulič, ZO ČSOP Strakonice**

Ochrana přírody – 2. díl – Na dovolené

V druhém díle seriálu se budeme věnovat tématu dovolených, které je v této roční době více než aktuální. Je asi nasnadě, že největší část problematiky bude stát na naší volbě destinace, a to z důvodu některých méně šetrných způsobů dopravy. Byl bych nerad, aby byl můj článek špatně pochopen zejména v tomto ohledu. Rozhodně nechci do této volby nikomu žádným způsobem zasahovat. Bude to z části možná krátké zamyšlení nad dnešním běžně přijímaným stylem dovolené. Na vysvětlenou: myslím si, že pro zážitek z dovolené je více než zeměpisná poloha důležitá skupina lidí, která se jí bude účastnit. Navzdory tvrzení reklamy některých cestovních kancelářích z vlastní zkušenosti vím, že nádhernou dovolenou si užijeme i v některém méně známém koutě naší republiky, za předpokladu dobrých společníků. V dnešní společnosti je standardem, že dovolená je speciálním obdobím, na které bychom se měli celý rok těšit, dlouho dopředu jej plánovat a hlavně za něj utratit co možná největší obnos peněz. Je nám vštěpováno, že čím bude lokalita exotičtější a čím bude naše dovolená pasivnější, tím více si na ní odpočineme a užijeme si ji. Není potom divu, že podle psychologů mnohá dovolená znamená větší psychickou zátěž než zbývající část roku. Často se totiž hrubě vymyká našim vysněným představám.

Kam a čím letos pojedeme?

Otázka destinace a způsobu dopravy je současně volbou části naší ekologické stopy. Všeobecně známý fakt, že nejhůře je na tom v tomto ohledu letecká doprava, není tak jednoznačný. V tabulce v [tomto článku](#) jsou započítány i další externality (nejen palivo) a je zde zohledněna vzdálenost a počet osob, který je konkrétní dopravní prostředek schopen přepravit. Výsledky jsou více než zajímavé – ještě hůře než letadlo zde dopadlo osobní auto. Další podobný výpočet třech typických dovolených je rozebrán [zde](#). Z těchto informací je zřejmé, co můžeme při plánování učinit. Pokud pro nás není destinace příliš směrodatná, můžeme zvolit nejbližší variantu. Z hromadných dopravních prostředků je na tom logicky nejlépe železnice. Tuto výhodu v posledních letech poněkud stírá nespolehlivost a vysoké jízdné Českých drah. Jistou alternativou může být volba soukromé (a přesto levnější) přepravní železniční společnosti nebo vhodně zvolená sleva na jízdném. Pokud uvažujeme o cestě autem, měli bychom ho zcela naplnit (např. díky domluvě s přáteli), můžeme si vypůjčit vůz s co možná nejnížší spotřebou paliva. Samozřejmě, že nejšetrnějším způsobem dopravy je cyklistika, která se dá s dovolenou také velmi dobře spojit, anebo pěší turistika.

Foto -jj-

Kde se ubytujeme?

Málokdo v této otázce vidí souvislost s životním prostředím, resp. jeho poškozováním. Musíme však vzít v potaz, že mnoho známých letovisek bylo postaveno víceméně „na zelené louce“, mnohdy v jádru cenných přírodních oblastí, a přinejmenším svou polohou do nich nešetrně zasahují. Nadměrný rozvoj turistického ruchu znamená zvýšený tlak na stavbu nových ubytovacích zařízení, jejich zázemí, parkovišť apod. Druhou záležitostí je provoz takových zařízení. Většinou se snaží klientům poskytnout nadstandardní luxus, který vyžaduje i vyšší (nejen) energetickou náročnost. Mnohdy se letoviska nacházejí v poměrně suchých zeměpisných oblastech, kde je voda nedostatkovou surovinou. To je pak v přímém rozporu se zvyklostmi průměrného Evropana. Jako alternativa se nabízí ubytování v soukromých (rodinných) residencích, které fungují v režimu blízkém lokalitě, kultuře a místním možnostem. Se vzrůstající poptávkou po šetrném cestování se rozvíjí i systém certifikace „ekologických ubytovacích zařízení“. Jejich přehled v rámci ČR najdete [zde](#), obdobný systém funguje po celém světě – viz [zde](#). Pro přírodněji založené cestovatele může být skvěle strávenou dovolenou např. ubytování na ekologické farmě s bohatým programem (ideální pro rodiny s dětmi). Pokud vyrazíme do terénu bez zajištěného ubytování a budeme přespávat v lůně matky přírody, je nasnadě dodržování zásad, které přírodu nepoškozují. Rozvádět je zde nebudu, neboť předpokládám, že pro lidi, kteří tento způsob dovolené volí, je šetrný přístup k přírodě samozřejmostí a tyto zásady jsou jim notoricky známé.

Co budeme na dovolené dělat?

Tato otázka do velké míry koresponduje s naším spotřebním chováním v naší domovině. Do neznámých zeměpisných lokalit cestujeme také proto, abychom poznali místní kulturu. Podle toho bychom se měli také v místě pobytu chovat. Můžeme upřednostňovat nákup produktů a potravin místních obyvatel a tím podpořit lokální ekonomiku, podporovat pouze služby, které nejsou v rozporu s dobrými mravy vzhledem k místu i obyvatelům.

-jj-

Ekologické programy obce Předslavice

V posledních komunálních volbách jsem byl zvolen do zastupitelstva obce Předslavice a stal jsem se předsedou komise pro životní prostředí. Poté jsem začal řešit mimo jiné i problematiku odpadového hospodářství. Před rokem 2010 se totiž v Předslavicích třídil pouze plast a sklo. Navíc jsem zjistil, že naše obec, jako jedna z mála, není zapojena do kolektivního systému EKOKOM, zajišťujícího zpětný odběr a využití odpadů z obalů. Tato spolupráce je pro obec velice výhodná. Nejen že díky třídění získává finanční odměnu (za rok 2012 to bylo skoro 30 000 Kč), ale také řadu informačních materiálů a potřebných rad v oblasti třídění. Ovšem nejen to, rovněž máme možnost požádat o bezplatné zapůjčení sběrných nádob. Na můj návrh tak přibyla na konci roku 2011 do obce nádoba na sběr papíru. I přes obavy některých kolegů se ukázalo, že i třídění papíru má v naší obci své místo.

Foto Petr Vittek

Dalším návrhem, který jsem podal na zastupitelstvu, bylo zapojení do společnosti Asekol, jež se zabývá zpětným odběrem vysloužilé elektroniky. I tento návrh společně s návrhem zapojení do systému Ekolamp specializujícím se na světelné zdroje (zářivky, výbojky, LEDky, atd.), byl úspěšně přijat. Díky členství v obou zmíněných společnostech jsme získali bezplatně sběrné nádoby, u kterých je i svoz odpadu zdarma. Rozšiřují možnosti v oblasti sběru odpadů a umožňují tak občanům zbavovat se vysloužilé elektroniky či zářivek ekologickou cestou. Například úsporné žárovky obsahují nebezpečnou rtuť, takže opravdu není namístě je mísit se směsným odpadem.

V rámci osvětové akce k ochraně přírody, kterou jsme jako obec pod mým vedením pořádali, se v sobotu 20. dubna v Předslavicích uskutečnil „Den Země“. Této ekologicky motivované události se zúčastnila téměř dvacítka návštěvníků, z níž více než polovina byly děti. Program začal po čtrnácté hodině v přednáškovém sále společnosti LIVA Předslavice, kde jsem připravil přednášku s besedou na téma třídění odpadů. Během ní proběhlo několik soutěží, které do přednášky vtáhly i účastníky. Akce pak končila společným úklidem, kdy se účastníci rozdělili do skupin. Ty vedli také zastupitelé - Jana Chvostová či Stanislav Šrot. Touto událostí ovšem osvěta neskončila. Nyní jsme ve fázi informování prostřednictvím místního zpravodaje, webu obce a roznášení letáčků.

Byl bych velice rád, kdybych tímto článkem inspiroval další zastupitelstva obcí a poté jsme všichni společně přispěli ke zlepšení životního prostředí.

Petr Vittek, zastupitel obce za Věci veřejné

O vleklosti věků aneb Má rybník Rakovák svůj hřích?

Snad každý z nás má rád nějaké místo v tom našem světě. Já jsem kupříkladu rád chodíval s babičkou ze Řepice na vycházky do nedalekého vápencového lomu nad Řepicí a k potůčku Blyskavci. Babička poutavě vyprávěla o tajné chodbě z řepického zámku do Slaníka a Štěkně a chodba samozřejmě různě odbočovala, a to i do zmiňovaného lomu. Již kdysi jsem si všiml pestré lomové květeny a velkého výskytu měkkýšů, mezi nimiž snad nejvíce utkvěla suchomilka obecná (*Xerolenta obvia*). Když bylo dobře, protáhli jsme s babičkou cestu dál za potůček v Blyskavci a dostali se k rybníku Rakovák. Vzpomínám na to, jak silnice nad ním byla lemována kamennými patníky, propojenými lany. A tady někde začíná jeho úděl. Automobilismus nebyl tehdy ještě tak rozvíjen, ale přesto mezi ptactvem, žabími obojživelníky, drobným vodním hmyzem občas zaplavalo něco, co do vody nepatřilo. Můj táta mně vyprávěl, jak na konci druhé světové války ustupující německá vojska odložila na jeho hrázi dosluhující vojenskou techniku a do samotného rybníku Rakovák pak naházela zbraně a pěchotní výstroj. Dnes už žádná vojska touto cestou neprchají, ale Rakovák má svůj osud dál. Jeho hráz se stala odkladištěm všeho možného. Z minulého měsíce jsem zaznamenal haldu stavební suti, která se rozrostla. Pata hráze není skoupá ani na bílé zboží nebo drobnou elektroniku. Skoro se mně zdá, že už snad ani není v moci pár lidí odklidit to, co je zde jinými zaseto. Snad jen opět příchod ženijního vojska by narovnal rakovácký osud. Abych nebyl pouze staromilcem, vzpomínajícím na staré časy, upřesňuji, že kupodivu pod velmi rušnou Píseckou silnicí je možno ve chvílích ticha zaslechnout hlas kuňky ohnivé, na hladině se vyskytne lyska černá, kachna divoká a občas i polák velký. Přes silnici jsem pozoroval motáka pochopa a u nedalekého vodojemu se v rákosí ozývá rákosník proužkovaný. Zdá se, že místo bojuje o svůj život, jak se dá. Myslím si, že při existenci dvou sběrných dvorů ve Strakonících by mu mohli neznámí odkladatelé suti, techniky a zařízení pomoci. Tedy pokud je netlačí v patách osvobozená vojska a nejsou momentálně na útěku.

-vh-

Stavební suť u rybníku Rakovák – vleklá rakovácká skvrna, foto -vh-

Veget na pokračování – 16. díl – Vitaminy rozpustné ve vodě

Druhá skupina vitaminů zahrnuje kyselinu askorbovou (vitamin C) a vitaminy skupiny B. Jsou to látky, které se většinou vyskytují v široké škále potravin a až na výjimky se neskladují v organismu příliš dlouhou dobu, je tedy nutný jejich pravidelný příjem. Vitaminy skupiny B (B komplex) mají souhrnné označení, protože se v mnoha případech vyskytují v podobných zdrojích a jejich působení se vzájemně doplňuje.

Vitamin C

Kyselina askorbová, ve fortifikovaných potravinách někdy označována jako E 300. Nejznámější z vitaminů, látka se silným antioxidantním působením. Podporuje imunitní systém (zvyšuje odolnost proti infekčním nemocem), přispívá k detoxikaci organismu, zvyšuje resorpci železa a má řadu dalších důležitých metabolických funkcí. Významnými (populárními, avšak ne největšími) zdroji tohoto vitaminu jsou citrusové a drobné plody. Podstatnějšími zásobárnami jsou např. brambory, květák, rajčata, kysané zelí atd. Vitaminu C obsahuje určité množství každý druh ovoce a zeleniny, takže pro dobré zásobení postačí pravidelná konzumace rozmanité škály těchto potravin. Podmínkou je čerstvost plodů, neboť obsah vitaminu se dlouhým skladováním podstatně snižuje. Vitamin C se degraduje také dlouhým varem – při běžné tepelné úpravě potravin se jeho množství snižuje přibližně o 50 %. Výrazný deficit vitaminu se dnes objevuje pouze výjimečně. Mírný nedostatek se projevuje únavou, zpomaleným hojením ran a sníženou odolností k infekcím.

Vitamin B₁ - thiamin

Látka důležitá pro správné fungování nervového systému. Je obsažená v rostlinných i živočišných potravinách. Onemocnění z nedostatku (beri-beri) je dnes již vzácností a má jej na svědomí jednostranná strava, založená na dlouhodobé konzumaci rafinovaných potravin (loupaná rýže apod.). Z rostlinných zdrojů je jeho největší množství v celozrnných výrobcích, kvasnicích a ořechách.

Vitamin B₂ - riboflavin

Riboflavin je v organismu důležitý pro dobrý stav očí, kůže, srdce a dalších orgánů. Účastní se i celkové energetické přeměny. Přesto jeho nedostatek nemá vážné následky. Jeho zastoupení v potravinách je podobné jako u předešlého vitaminu.

Velké množství mají např. i kakaové boby. Vymíláním obilovin se potraviny připravují o převážnou část tohoto vitaminu.

Vitamin B₃ – niacin, vitamin PP, kyselina nikotinová

Tento vitamin se opět uplatňuje v energetickém metabolismu, snižuje hladinu cholesterolu v krvi. Z rostlinných zdrojů vitaminu můžeme jmenovat např. slunečnicová semena, luštěniny a listovou zeleninu.

Vitamin B₅ – kyselina pantothenová

V malých množstvích je obsažen téměř ve všech potravinách, nedostatek se prakticky nevyskytuje.

Vitamin B₆

Skupina látek s podobnými vlastnostmi jako předchozí vitamin.

Vitamin B₇ – vitamin H

Látka důležitá pro metabolismus aminokyselin a mastných kyselin. Nedostatek se nevyskytuje.

Vitamin B₉ – kyselina listová

V poslední době často diskutovaný vitamin. Do popředí zájmu se dostává kvůli jeho zvýšené potřebě u těhotných žen, neboť má zvláštní význam pro normální růst a vývoj plodu. Jak už název napovídá, je zastoupen převážně v potravinách rostlinného původu (listová zelenina aj.). Jeho nedostatek souvisí spíše s nevhodně nebo jednostranně zaměřeným jídelníčkem.

Vitamin B₁₂ - kobalamin

Vitamin velmi důležitý pro krvetvorbu a správné fungování nervové soustavy. Je zvláštní svým specifickým působením v organismu a také miniaturními množstvími, kterými se těchto pochodů účastní. Nedostatek se projevuje snížením duševní výkonnosti a poruchami krvetvorby. Informace o tomto vitaminu (zejména v souvislosti s jeho absencí v potravinách rostlinného původu) se v mnoha zdrojích rozcházejí. Někteří autoři uvádějí jeho určité zastoupení v bakteriálně kvašených rostlinných potravinách, jiní jeho vstřebatelnost z produkce vlastní střevní mikroflóry. Zásoba vitaminu v játrech zaručuje jeho zdroj přibližně na dobu 5 – 10 let. Do hry zde také vstupuje různý metabolismus tohoto vitaminu a možnost velké adaptace na jeho nedostatek. Přes všechny tyto argumenty se pro lidi, žijící se striktně rostlinnou stravou, doporučuje konzumace vitaminem B₁₂ obohacených potravin nebo suplementace (tzn. doplňování z dnes už většinou přírodních preparátů). -jj-

Droždí - významný zdroj vitaminů skupiny B, foto - zdroj: www.drozdi.cz

Průzkum v přírodní památce „Tůň u Hajské“

V průběhu měsíce května vyrazili „druhostupňáci“ ze Strakonicka na průzkum Tůň u Hajské. Celý výlet se neobešel bez kilometrů v nohách, mokrých bot. Ale čekaly nás i zajímavé nezapomenutelné zážitky.

S těmi největšími bych se ráda podělila s vámi. Jeden z nich jsou divoké husy, které v Tůňích u Hajské - přírodní památce nedaleko úpravny vody v Hajské, pobývají.

Dalším zážitkem bylo zajisté slyšet hlas kuňky obecné a hlas skokana skřehotavého, hlas rosničky. Rosničky jsme na začátku května pozorovali v okolí tůň (v trávě) i v tůňích samotných. Stahovaly se do vody se spářit a založit potomstvo, vábily se krásným „brekekeke“. Rosnička byla samozřejmě pro většinu účastníků nejkrásnější žabou. Přitahuje její hladkost povrchu těla, zabarvení, krásné bělavé přísavky a mléčný spodek těla.

Potkali jsme i skokana hnědého v trávě a pozorovali chuchvalce jeho vajíček, zelené skokany jsme bohužel pouze slyšeli. Pozorovali jsme čolky v čiré tůni a pak i v trávě. A jednou se nám podařilo objevit v orobincových tůňích i vzácnou blatnici skvrnitou – bohužel byla mrtvá. Usoudili jsme, že je to ONA nenápadná blatnice (nenápadná dle hlasu a schopností se rychle zahrabávat a tak skrývat) dle zbarvení a kresby a svislých zornic. Ostatní žáby mají zorničky vodorovné, kuňky mohou mít zornice i ve tvaru srdce.

Nejsmutnější však byl příběh výra velkého. Jednou při vstupu do Tůň jsme viděli sovu, sedící na pařezu. Nevyplašila se, což bylo podezřelé. Chovala se, jako by se nebála či nemohla odletět. Po konzultaci s Honzou Jurášem z Ekoporadny jsme se obrátili na Záchranou stanici Makov. Dozvěděla jsem se, že sedící sova u země či na zemi je pravděpodobně v nouzi. Domluvili jsme se se stanicí na odchytu, ale když jsme další den přišli, velká sova už ležela mrtvá na zemi s rozpraženými křídly...bylo nám to velice líto.

Foto -pt-

Pracovníci z Makova přijeli, výra prohlédli, zřejmě byl nemocný a nemohl si obstarat potravu. Vyhladověl. Zato jsem mohla pracovníky Makova provést mezi tůňemi. Byli unešeni. Je zde totiž k vidění několik vzácných druhů rostlin a také zmíněné žabky různých druhů. Už jen vstup do tohoto prostoru je rámován melancholickým kuňkáním („ung ung“) kuněk obecných... Byla jsem poučena, že pokud najdeme uhynulého většího živočicha a není to v revíru mysliveckém, je potřeba zvíře zahrabat nebo nahlásit někomu, kdo se o území stará. Výr putoval do Makova a nám zbyla jen fascinující zkušenost – potkat v přírodě velkou sovu, sledovat ji zblízka... A lítost, že jsem nejednala rychleji. Třeba...

Jediné, co bych ještě chtěla sdělit, je, že po vyřezávání náletových křovin pod vedením vysokého napětí se v tůňích objevil olejový film. Máme podezření, že unikl olej z pily pracovníkům, kteří pro firmu E-ON udržovali lokalitu. Byla bych ráda, kdyby se o tak krásný ostrov pro mnoho rostlin a živočichů starali lidé, kteří mají k místu cit a vztah. Pak by se podobná věc s olejem nemohla stát.

Na shledanou v Tůňích. A PS: holinky rozhodně s sebou.

-pt-

Nové informační materiály ekoporadenského fondu

Jaro bylo pro Ekoporadnu ve znamení obnovy fondu informačních a letákových materiálů. Tiskoviny začínaly stárnout, tudíž byly zkontaktovány nejznámější a nejaktivnější ekologické organizace, pro které je vydávání informačních materiálů jedním z okruhů jejich činnosti. Většina z nich zareagovala kladně a dorazilo velké množství zajímavého čtení. Stručný výběr témat, kterými se tiskoviny zabývají, přinášíme v tomto přehledu. Pro kterékoli z nich se můžete zastavit v Ekoporadně a zdarma si je odnést.

Greenpeace - Energetické úspory, Těžba ropy v Arktidě, Devastace pralesů v Indonésii, Dobrovolníci, Průvodce šetrným nakupováním ryb

Děti Země - Chemie kolem nás, Automobilismus, Cyklistika ve městě, Chov drůbeže

Arnika - Původ dřeva (FSC), Ekoporadna Arniky, Člověk, voda a toxické látky, Protipovodňová opatření, Spalovny odpadů, Domácí spalování odpadů, Odpady, Územní plán, Ftaláty v PVC, Dentální amalgámy, Nemoci z nemocnice, Zdravotnictví a životní prostředí, Spalování zdravotnického materiálu, Zpravodaj Arnikum 2010 - 2012, Právo na informace, Jak zabránit kácení stromů

Hnutí Duha - Recyklace u vás doma, Sběrný dvůr s bazarem použitých věcí, Čistší ekonomika je levnější, České velkochovy a expanze sóji v Latinské Americe, Modrá, nikoli zelená planeta...?, Národní park: značka, která se dobře prodává, Druhé složení českých lesů, Šumava: národní park rašelinišť, pralesů a kůrovce, Staré stromy a tlející dřevo v lese, Horské smrčiny, Globální změny podnebí a voda, Přemnožená

zvěř spásá stromky v českých lesích, Borové monokultury, Jak připravit sebe a rozvojový svět na změny podnebí, Dobré jídlo z blízka, Kam zmizel český česnek?, Prales u pramenů Vltavy, Nápad s energií v domácnosti, Pytlou sběr odpadů, Nápad pro čistou a zdravou domácnost, Kompost u vás doma

Svoboda zvířat - Oběti krásy, Ve své kůži, Humánní vzdělávání v přírodních vědách

Otevři oči - Veganství - soucitná volba, Recepty chutné, snadné, etické, Kde se berou vejce?, Veselá kráva?, Kus masa, nebo živá bytost?

ČSOP - Národní síť záchranných stanic, Uklidme svět, Kupsova skála, Jindřišské údolí

Energy Centre ČB - Biomasa, Vytápění peletami, Obnovitelné zdroje energie, Úspory elektřiny v domácnosti, Úspory elektřiny v zemědělství, Pasivní domy, Rekonstrukce domů na nízkoenergetický nebo pasivní standard, Nízkoenergetické domy, Sluneční termika, chlazení a fotovoltaika, Financování z energetických úspor, Solární technologické teplo -jj-

Kachna blízko nás - O kachně divoké - přitahující

Dnes se pouštím do psaní o druhu živočicha, který vyvolá u mnohých úsměšek nebo otázku: to si snad jiného tvora vybrat nemohl, pisálek jeden? Mohl, ale možná nechtěl. Píší o kachně divoké (*Anas platyrhynchos*) z obdivného důvodu. V našich Strakonících je takřka všude. Na jaře se prochází hluboko ve strakonických ulicích. V létě vyvádí svá kachňata například na Podskalí. Na podzim prchá z rybníků před myslivci na soutok Otavy a Volyňky a zima je poznamenána její přítomností na plácku před obchodním centrem Labuť a na parkovišti u Billy. Takže se nám skutečně plete všude. A lidi si jí všímají. Někteří jen projdou, jiní občas něco utrousí a hlavní těžiště zájmu o kachny se přesune na děti. A děti pozorují a krmí rády. Zejména na jaře a v létě je barevný kačer pro ně přitažlivý. A co teprve malá, promenující se kachňata na zeleném trávníku.

Kachna divoká a parčík u sochy F. L. Čelakovského, foto -vh-

ta jedoucí. Musel hodně rychle utíkat, aby jej řidič monstrózního 4 x 4 vozu nepřeválcoval. Stihl to a doufám, že případný párek zde vyhovává uprostřed nás lidí malá kachňata. Naučí je, jak se dívat na naše auta a jak se třeba chovat k dětem. Inu člověk bez auta, autíčka, většinou neublíží. Ale když je v plechu, káče utíkej!

Opět jsem vůbec nic nenapsal o životě kachny divoké, omluvte mě. Odborně najdete v jakémkoliv již mírně naučné knížce o přírodě nebo je získáte vlastním pozorováním. Vždyť jsou tu kachny všude. -vh-

Pozvánky - červen 2013

Ekoporadna při Šmidingerově knihovně zve:

Farmářské trhy

Pátek 7. 6. a 21. 6. od 14 do 18:00, I. nádvoří strakonického hradu

Přijďte si nakoupit čerstvé farmářské zboží cestou z práce nebo před odjezdem na víkend. Aktualizovaný seznam prodejců [zde](#). Všechny produkty s kontrolou původu a kvality. **7. 6. bude trh součástí oslav 170. výročí ŠK. 21. 6. na trzích vystoupí dětský pěvecký sbor Fere Angeli.** -jj-

Pobočka ŠK a ZO ČSOP zvou dospělé i děti:

Procházka rozkvetlou Kalvárií (cca 2 km)

Úterý 4. 6. - Vede p. Petra Tůmová z CEGV Cassiopeia (seznámení se vzácnou hájovou květenou a faunou, odborný komentář, možnost kvízu pro děti), sraz v 17:00 na Podskalí před Zavadilkou.

Oslava 10. výročí pobočky Za Parkem

Středa 5. 6. - 14:00 - 18:00 na pobočce v Husově ulici č. 380, více viz další stránka.

Tvořivý podvečer s p. Františkem Langmajerem: Vycházkové hole ze samorostů

Čtvrtek 20. 6. mezi 17:00 a 19:00 hod. v půjčovně v Husově ulici č. 380 (lze přijít kdykoliv v tomto časovém intervalu, třeba jen na podívání). Materiál a potřeby budou připraveny, ale hodilo by se přinést i vlastní (samorosty, nůž, pilku, brusný papír). Pro děti budeme mít na hraní a vyrábění kudrnaté hoblinky.

Přírodovědný výlet na Hrad u Skočic (cca 10 km pěšky)

Sobota 22. 6. - Sraz ve 12:20 na stanovišti č. 23 na autobusovém nádraží. Ve 12:30 jede autobus do obce Skočice. Odtud se vydáme po turistické trase k vrcholu kopce Hradu, kde si prohlédneme přírodní rezervaci s bohatými společenstvy rostlin a živočichů a také zbytky pravěkého a slovanského hradiště. Z vrchu budeme pokračovat přes obec Vítice do Svinětic, odkud jede vlak zpět do Strakonice v 16:02 nebo 18:02. Provede nás Ing. Jan Juráš z Ekoporadny při Šmidingerově knihovně. Trasu lze případně upravit podle přání účastníků.

Celodenní výlet do kraje spisovatelů – na Dobříšsko

Úterý 25. 6. - Vede Mgr. Alena Hrdličková z půjčovny Za Parkem. Máme objednanu prohlídku dobříšského zámku a parku. V zámecké restauraci nebo v Dobříši je možnost se naobědvat. Dále navštívíme park a botanickou zahradu v Průhoncích, v případě nepřízně počasí Podbrdské muzeum v Rožmitále pod Třemšínem. Během zájezdu se seznámíme s životy a dílem spisovatelů spjatých s navštívenými místy a jejich okolím, např. J. Kainara, J. Drdy, J. Hanzelky, M. Zikmunda, V. V. Štecha, F. X. Svobody, R. Svobodové, A. M. Tilschové, H. Šmahelové, J. Šmidingera, V. Hraběte, F. Procházký aj. Výlet je určen přednostně pro účastníky Akademie volného času. Členství v ní je bezplatné, lze se přihlásit v hlavní knihovně na hradě. Cena zájezdu je 200,- Kč včetně vstupů, platí se hned při přihlášení, a to v hlavní knihovně na oddělení pro dospělé. Odjezd v 7:30 od nádraží ČD, návrat cca v 18:00 hod.

Sakrální architektura ve Strakonících - místní kostely a kaple (přednáška s promítáním)

Středa 26. 6. - Doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D. Ohlédnutí za úspěšným cyklem komentovaných prohlídek po strakonických památkách, doplnění dalších informací, možnost dotazů. V promítacím sále strakonického gymnázia, o hodinu dříve než obvykle - od 16:00 hod.

Páteční schůzky kroužku MOPíků

7. 6. se zúčastníme oslav ŠK na hradě (sraz v 16:00 před hradem u kanceláře CIAO). 14. 6. se podíváme do psiho útulku (sraz v 16:00 před útulkem). 21. 6. půjdeme do Městského lesa. Při té příležitosti jsme pozváni i na zahrádku rodiny Skalických (sraz v 16:00 na dopravním hřišti u ZŠ krále Jiřího z Poděbrad).

Výstavka z dějin i současnosti pobočky, ukázky kvetoucích rostlin na určování, akce Paměť strakonických stromů a Nejlepší knihy. Více na www.csop-strakonice.net nebo na 380 422 720. -ah-

Pozvánky odjinud:

NZDM Cross Strakonice - den otevřených dveří pro veřejnost

Pondělí 24. 6. - 16:00 - 21:00, Lidická 194, Strakonice (bývalé dílny školy Lidická, vchod vedle tělocvičny zelenými vrátky)

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ve Strakonících je otevřeno pro mládež 14-26 let, ale tento den můžete přijít, prohlédnout si a promluvit si s námi, i když je vám více či méně...

Zveme vás v pondělí 24. 6. na zahradní posezení s grilováním a skupinou Technical

Hard Cirkus (kejklíři a žongléři). Můžete přijít posedět, prohlédnout si zařízení a poznat pracovníky Crossu. Nebude chybět ani hudba. Pokud se chcete připojit ke grilování, nejlépe si přineste své zásoby s sebou.

Setkat se a rozmlouvat můžete s pracovníky a dobrovolníky Crossu, kteří vás srdečně zvou – Petr Černý, Anděla Tomášková, Šárka Poláčková, Petra Tůmová, Dominika Váňová.

Tvořivé dílny Madlenka

Pořádá Sociální podnik Madlenka o. p. s. v prostorách STD Kopretina (Fokus Písek, pobočka Strakonice - Bezděkovská 216).

Keramická dílna - základy modelování, glazování, výroba dekoračních předmětů, výroba bižuterie

Každou sudou středu 16:30 - 19:30, začínáme 15. května, cena včetně materiálu 250 Kč.

Rezervace nutná na tel. 777 640 425, e-mail: dilnast@fokus-pisek.cz, www.madlenkapisek.cz.

Kdy: středa 5. června, 14 - 18 hodin

Kde: pobočka Šmidingerovy knihovny Za Parkem, Husova 380

Program:

- po celou dobu (14:00 - 18:00) - veče grilovačka a další pohoštění, stolní hry pro malé i velké (scrabble, šachy, šprtec, 3D piškvorky, ovčín...)
- 14:30 - 17:00 - pohybové hry (Awana, chození na chůdách, panák, ostrovy aj.)
- 17:00 - 18:00 - hry s ekologickou tematikou, koncertík kantelistů
- bližší seznámení s činností pobočky, Ekoporadny a CEGV Cassiopeia
- prezentace vlastního elektronického měsíčníku Kompost
- výstava z historie i současnosti pobočky, ukázky z akcí „Burza námětů na cestování“, „Nejmilejší knihy“, „Paměť strakonických stromů“ aj., ukázky výrobků z Tvořivých podvečerů, skládání z papíru a další tradiční i méně známé zábavy inspirované činností pobočky a světem literatury.
- přihlašování nových čtenářů zdarma

Šmidingerova knihovna Strakonice slaví

170 LET

aneb **KOHO ČTENÍ BAVÍ, TEN S KNIHOVNOU SLAVÍ**

7. června
od 14:00

NA HRADE

Můžete se těšit na divadla (nejen) pro děti:
Divadlo Tondy Novotného, Divadlo Trakař, DS Čelakovský, vystoupení skupiny historického šermu Markýz ze Strakonice

na hudební skupiny:
Pískomil se vrací, Čutací meruna a When it rains

a také na: slackline, šprtec, prohlídky hradního safari, projíždky na pramici, ohňovou show, ukázky street dance, modely aut

a na spoustu dalšího!

VSTUP ZDARMA
VÍCE INFO NA WWW.KNIH-ST.CZ

Drobné smetí

Nová brožura Šmidingerovy knihovny

Ke 170. výročí ŠK byla vydána nová barevná brožura, popisující činnost knihovny a jednotlivých oddělení. Elektronická podoba brožury je ke stažení k dispozici [zde](#). V papírové podobě ji obdržíte ve všech provozech knihovny a na oslavách výročí.

Uklidte si svět!

Pokud vás zaujaly úklidové akce v terénu prezentované v tomto čísle a sami byste chtěli přispět k čistšímu prostředí okolo nás, rádi vám zapůjčíme materiál (pytle s logem akce „Uklidme si svět“ a rukavice) pro vaši vlastní akci. Po domluvě můžeme zajistit i svoz odpadu. Stručný zápis z akce a fotografie rádi uveřejníme v některém z dalších čísel Kompostu. Ozvěte se nám na kontakt Ekoporadny.

Literární okno

Časopis „Vesmír“ a chvála knih

Mám-li si vybrat mezi periodiky a knihami, volím většinou knihy. Mám ale ráda i časopisy a k těm hlavním pro mě patří starý dobrý „Vesmír“. Vychází už od roku 1871 a je, pokud vím, často pokládán za náročné čtení hemžící se chemickými vzorci, nesrozumitelnými latinskými názvy a jinými vznešenými, vpravdě vesmírnými záležitostmi. Ve skutečnosti ho může i laik číst docela dobře a spojit tak zábavu s načerpáním nových informací.

V polovině letošního května (to znamená v době, kdy se v Praze každoročně koná knižní veletrh, velký to svátek všech milovníků literatury), se mi dostalo do ruky číslo 11/2011 a ve „Fóru čtenářů“ mě zaujalo **povídání pana Tomáše Guttmanna**. Je totiž právě o knihách. O tom, že police s nimi tvoří v bytě akustickou stěnu, že mozaika hřbetů všech možných barev překoná sebehezčí obraz, že kniha hraje roli nejlepšího přítele člověka (hned po psu)... Že stěna knih, před kterou sedíme s návštěvou, poskytuje mnohá témata k zajímavé konverzaci.

Ještě bych přidala hlavně to, že autoři knížek jako by se k okruhu spřízněných duší přidávali a vstupovali do hovoru - stačí něco z jejich myšlenek citovat a porovnávat s vlastními zkušenostmi, doporučovat si navzájem osvědčené tituly, a už myšlenky zaznamenané na papíře začínají žít vlastním životem. Koho něco takového těší, může se přidat i tak, že své oblíbené tituly napíše do mailu nebo na papír a přispěje k akci pobočky Za Parkem „**Nejmilejší knihy**“. Trvá už od roku 2009, kdy proběhla televizní anketa „**Kniha mého srdce**“. Mělo se tehdy hlasovat tak, že se musel vybrat jediný titul – to ale bylo pro většinu účastníků asi dost těžké. Udělali jsme si tedy na pobočce se čtenáři anketu vlastní, jen tak pro potěšení, přičemž každý mohl napsat tolik tipů, kolik chtěl. A za čas nějaké další připsat. Tato možnost trvá dosud a zrovna tak i příležitost přijít a do seznamů se pro svoji inspiraci podívat.

Foto Tomáš Vlasák

Časopis „Vesmír“ a chvála mozaikovitého kosení

Ve „Vesmíru“ č. 11/2011 píše Mgr. Robert Tropek o **škodlivosti celoplošné seče pro společenstva zejména bezobratlých živočichů**. Zmiňuje se o tom, že za zavedením aktivní péče o ohrožené biotopy stáli v minulosti zejména botanici – a ti se nutností mozaikovitého kosení příliš nezabývali, protože rostliny mají oproti živočichům více možností „počkat“, až budou zase příznivé podmínky, na čas vymizet a zase se objevit. Až v poslední době se ukazuje, že **nelze chránit jednu skupinu organismů na úkor jiné. Přičemž například „motýl prostě ve svých životních nárocích nerespektuje definované a dobře podložené vegetační jednotky, ale drze ke svému životu potřebuje jejich různé kombinace...“**

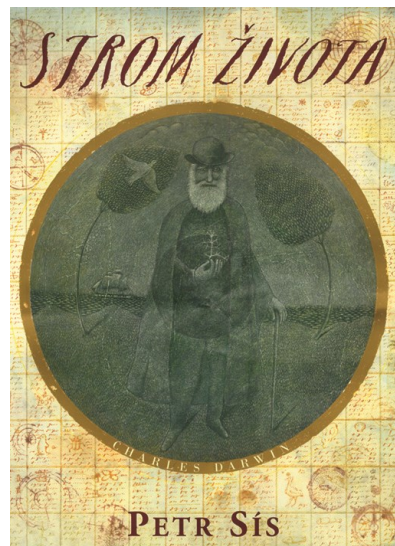
Foto -jj-

Je tedy potřeba při obhospodařování chráněných území, ale i zahrádek a dalších pozemků, poskytnout hmyzu jak možnost pastvy, tak vhodná místa k úkrytu, k páření, kladení vajíček, vývoji larev... Takový okáč metlicový, dříve hojný a nyní kriticky ohrožený druh, musí mít blízko jak k trsům kostřav, tak k zarostlým ruderalním místům, k solitérním stromům a ještě také k holým osluněným vyvýšeninám. Celoplošně sečená lokalita pro něj tedy vhodná není, ale to lze napravit – vysekat jen pěšiny a některé další části plochy tak, aby zbyl i vyšší porost. Ten ponechat do té doby, než zase někde něco jiného doroste, atd.

O tomto způsobu se můžeme dočíst v mnoha různých pramenech – hlavně v literatuře pojednávající o přírodních zahradách, ale třeba i v našem Kompostu (v č. 5/2012 - 12/2012). **Zatím se na mozaikové kosení pohlíží často s nedůvěrou, protože působí nezvykle, ale hovoří pro něj to, že pro živočichy je jednoznačně lepší než plošné a pro rostliny je buď stejné, nebo také lepší.**

Časopis „Vesmír“ a chvála Charlese Darwina

„... Old Shatterhandův neuvěřitelný pozorovací talent a jeho následná, vskutku fenomenální schopnost dedukce uprostřed divoké přírody byly vlastnosti, které mě přiváděly v naprostý úžas...“ – píše ve „Vesmíru“ č. 3/2011 pan **Josef Lhotský**. Dodává, že podobné vlastnosti měl mimo jiné i Charles Darwin, jenže na rozdíl od mayovek jsme nikdy neměli tak snadno po ruce žádný jeho životopis. To mohu jako knihovnice potvrdit. Například v naší Šmidingerově knihovně máme ve fondu několik titulů pojednávajících o evoluci a o původu druhů, ale o Darwinově životě se můžeme dočíst jen ve všeobecných encyklopediích, kde je mu vždycky věnována jen stručná kapitola. Ještě že malíř a spisovatel Petr Sís o něm vytvořil nádhernou dětskou knihu „**Strom života**“, která je lákavá i pro dospělé a můžeme tedy nabídnout aspoň tu. Existuje i jeho „**Vlastní životopis**“, jenže není běžně k sehnání. A tak se vracím k výše zmíněnému knižnímu veletrhu, protože k jeho přednostem patří i to, že se na něm kromě nových titulů prodávají i ty starší. Jednak ve stáncích jednotlivých nakladatelství, pokud ještě nejsou rozebrány, jednak v té části levého křídla Veletržního paláce, kde mají své stanoviště zástupci několika antikvariátů.

A ještě mám jeden důvod, proč píšu zrovna o Ch. Darwinovi. Tento velice výkonný vědec se totiž věnoval i dlouhodobému studiu žízá a potvrdil jejich obrovský význam pro tvorbu humusu v jílovitých půdách. Taková informace se do časopisu s názvem „Kompost“ rozhodně hodí, zvláště když na téma kompostování byla připravena i naše květnová přednáška v budově strakonického gymnázia. -ah-

Páter Josef Šmidinger – zakladatel naší strakonické knihovny

Vzhledem k oslavám 170. výročí založení ŠK byl výběr zajímavé regionální osobnosti pro toto číslo časopisu jednoznačný – navíc Josef Šmidinger si naši pozornost rozhodně zaslouží. Byl horlivým vlastencem a podporoval i snahy dalších, např. získával nové členy a sbíral prostředky pro Matici českou, pro stavbu Národního divadla, proslul svou obětavostí při šíření českých knih po venkově, přátelil se s jedním z prvních skutečně českých básníků, F. L. Čelakovským...

Mnoho informací můžeme o J. Šmidingerovi získat z velmi pěkně připravené knížečky **Mgr. Jana Olejníka, PhDr. Ivany Říhové a Ireny Veselé „Strakonická zastavení Františka Ladislava Čelakovského“**, vydané Muzeem středního Pootaví. Dále se o něm píše v románu „**Zařatá pěst**“ od **Václava Kaplického**. A hlavně ve známém díle **Aloise Jiráka „F. L. Věk“**, protože podle něj byla napsána postava pilného šířitele českých knih Matouše Vrby. **A. Jiráka** můžeme díky tomu připočítat k osobnostem spjatým s naším regionem také. Psal navíc i o bitvě u Sodoměře a dalších jihočeských záležitostech, např. o cestě našich vyslanců z Čech (mj. i z Blatné) „až na konec světa“. -ah-

Ražická bašta – místo spjaté s osobností Jaroslava Haška (30. 4. 1883 - 3. 1. 1923)

„Baštýř Jareš byl mým dědečkem. Už dávno jeho kosti i baštýřky Jarešové práchniví. Jednou jel jsem navštívit staré jeho působiště, ražickou baštu. Ražická bašta ležela v malebném údolí, kterým protéká říčka Blanice, tekoucí od Vodňan a Protivína. Kolem táhnou se v polokruhu písečné lesy a stará bašta kolem obklopena jest v půlhodinové vzdálenosti vesnicemi Putimí, Heřmaní a Ražicemi...“ – to se můžeme dočíst hned na začátku **vyprávění Jaroslava Haška „Historky z ražické bašty“**.

130. výročí narození tohoto autora jsme si připomněli v sobotu 18. 5. 2013 s účastníky našeho výletu k rybníku Řežabinci. Také v Putimí, kde už jsme byli vícekrát, si o Haškově jihočeském původu vždycky povídáme. Jednou jsme si četli i úryvek z knížky „**Postavy a siluety**“ od **Eurada Basse**, kde je o svérázném Bassově příteli moc hezká a vtipně napsaná kapitola. Například se tam říká, že „... do kavárny přicházel po obědě, přesněji řečeno po poledni, neboť poledne bylo pokaždé, oběd zřídka...“

Ale zpět k Řežabinci... Jaké bývaly baštýřovy povinnosti? „... **Zdá se být napohled pěkné a spokojené živobytí takového baštýře, ale vskutku jest to jen řada starostí. Stále prohlížet hráze, zda kameny dobře jsou zasazeny, zda nikde není hráz již vymletá. A přijdou-li deště a voda v rybníku stoupá, dávat bedlivý pozor, zdali někde neobjevuje se pramének vyrážející z hráze. Pak jest hlavní věcí neztratit rozvahu. Otvor po obou stranách hlínou zaházet a upevnit, vše provést rychle, poněvadž je-li větší otvor, nezastaví nikdo proudy vody, i kdyby kolik vozů hlíny hodil před otvor do rybníka...“ -ah-**

„Hřbitovní kvítí“

... tak se jmenuje jedna ze sbírek **Jana Nerudy**, učili jsme se o ní všichni ve škole, ale asi málokdo ji četl. Je věnována památce básníka předčasně zemřelého přítele. Kdo také takto ztratil někoho blízkého, jistě pochopí autorovo rozpoložení a patetická slova jako „...zval tě osud k nešťastní-

kům kvasu...“ nebo „... z věnce, který z idejí si mladost svila, každý den v hrob lístek umí pohřbítí...“ - zvlášť když uvážíme, že Jan Neruda napsal tuto sbírku ve velice mladém věku.

Další verše spojené s pohřební náladou, které jsou všeobecně známé, jsou některé nápisy na pomnících. A také **ve výklencích, jimiž byly dříve často lemovány hřbitovní zdi**. Tady v jižních Čechách je v tomto směru vyhlášena obec Albrechtice nad Vltavou. Podobné dříve bývaly i ve Strakonících, jak dokládají **zápisky administrátora Kubíčka**. Báseň, kterou jsme s panem Karlem Skalickým z volyňského muzea pro vás z nich vybrali, se v dnešní době už špatně čte, a tak jsem připojila i fonetický přepis. A ještě také písňový text, který můj kolega Honza Juráš napsal pro svou hardcorovou skupinu „**Možnost Volby**“. Myslím, že svou tematikou se do této kapitoly dobře hodí i ten. **-ah-**

Výklenky s obrazy a verši, Albrechtice n. Vltavou, foto -ah-

*Gak zahradník opatrný
Wida w sadu strom chatrný,
Přesadí w zem plodnějšsí,
Zysk by wydal hognejšsí.
Lid co zrostlé sazenice,
Z bídne pozemské sstěpnice,
Kde by porussení wzali,
Zem by aurodnějšsí měli,
Wsadí je za náhradu
W swou nebeskou zahradu.
Tak i často malé dítky,
Co rozwité milé kwítky,
Aby parnu, mrazu ussli,
Ne ku zkáze na zmar přissli,
Wsstípí w swúg nebeský rag,
Kdež panuje věčný mág.
Zdaž rodiče je ztratí?
Nezústanou w hrobě,
Bůh je bere k sobě,
Tam pak jim je zas wrátí.*

Jak zahradník opatrný
Vida v sadu strom chatrný,
Přesadí v zem plodnější,
Zisk by vydal hojnější.
Lid co vzrostlé sazenice,
Z bídne pozemské štěpnice,
Kde by porušení vzali,
Zem by ourodnější měli,
Vsadí je za náhradu
V svou nebeskou zahradu.
Tak i často malé dítky,
Co rozvité milé kvítky,
Aby parnu, mrazu ušly,
Ne ku zkáze na zmar přišly,
Vštípí v svůj nebeský ráj,
Kdež panuje věčný máj.
Zdaž rodiče je ztratí?
Nezůstanou v hrobě,
Bůh je bere k sobě,
Tam pak jim je zas vrátí.

Kniha života

*Němý vítr povídá Ti,
je pár věcí, co Ti vzal,
plný stránky obrací Ti,
na který jsi něco psal.*

*Až budeš mít na tváři vrásky,
ve snu zpátky v dětských
hrách,
vzpomínáš na první lásky,
v rukou třes a v očích strach.*

*Stojíš tu na slunci poledním,
a v knize života
na stránce poslední,
na stránce poslední,
co barvu ztrácí,
a listovat se nevyplácí.*

V téhle chvíli dobře víš,

*že chyby své nenapravíš,
s čistým štítem začít zas,
aspoň o kus vrátit čas.*

*V téhle chvíli nejlíp víš,
že vzpomínat už jenom smíš,
než Ti osud zlomí vaz,
nejde totiž vrátit čas.*

*Další dlouhá hodina
a konec, konec začíná,
další divná hodina
Tvou paměť, paměť zaklíná.*

*Zháší, zháší duše Tvá,
v prázdných tvářích zůstává,
krása slov, co papír nezvládá,
každý z nás do knihy své
poskládá. **-jj-***

Zobonosky

V nejnovějším čísle přírodovědného časopisu **Živa** ([2/2013](#) - lze půjčit v ŠK Strakonice), je [článek](#) o zajímavých nosatcovitých broucích zobonoskách. Minulý rok jsem psala v Kompostu [č. 10/2012](#) na str. 8 o setkání se zobonosku lískovou (*Apoderus coryli*). 28. 12. 2012 jsem náhodou našla pod listím u zdi chano-
vického zámeckého parku jinou krásnou zobonosku – **zobonosku révovou** (*Byctiscus betulae*). 1. května 2013 jsem ji potkala opět – tentokrát na louce poblíž PP „Kozlovská stráž“ (PP „Kozlovská stráž“ – viz článek Ing. Radima Pauliče v Kompostu [č. 5/2012](#)).

Zobonoska révová, foto Eva Legátová

Listovka

V Živě se můžeme mimo jiné dočíst, jakým způsobem zobonoska révová a zobonoska lísková a některé další druhy vytvářejí pro vývoj svého potomstva smotky na listech. Uvádí se tam také, že na dospělé broučky zobonosky révové na-

že chyby své nenapravíš, s čistým štítem začít zas, aspoň o kus vrátit čas. V téhle chvíli nejlíp víš, že vzpomínat už jenom smíš, než Ti osud zlomí vaz, nejde totiž vrátit čas. Další dlouhá hodina a konec, konec začíná, další divná hodina Tvou paměť, paměť zaklíná. Zháší, zháší duše Tvá, v prázdných tvářích zůstává, krása slov, co papír nezvládá, každý z nás do knihy své poskládá. **-jj-**

razíme velmi zřídka, ale smotky jsou v přírodě naopak časté. Mám zkušenost úplně opačnou, smotek zobonosky jsem zatím nenašla. Setkání s těmito nádherně zbarvenými brouky určitě stojí za to. **Eva Legátová**

„To je fajn, to se bude hodit do Kompostu...“

Ochrana přírody je závažné téma, ale zase ne tak smrtelně vážné, aby byla nouze o legraci. Už jen název našeho časopisu k ní svádí, byť jeho původ je celkem jasný: na dvoře totiž máme opravdový kompost a nosíme na něj my i zájemci z okolí, každý podle svých možností, abychom z toho společnými silami vytvořili úrodnou zeminu pro všechny. Podobná je i práce na časopisu... Už jsme si na jeho název tak zvykli, že se běžně bavíme stylem: „To je fajn, to se bude hodit do Kompostu...“ a náhodní posluchači se asi trochu diví.

Zvláště hezké bylo, když jsme psali o publicistce Hance Synkové a ta pak přijela na besedu. Kompost se jí moc líbí, a tak to samé předpokládá u většiny Strakoňáků. Je pravda, že máme sledovanost docela velkou, ale přece jen ji trochu přecenila, když bezelstně sdělila plnému sálu: „Je mi ctí, že jsem se ocitla ve vašem Kompostu.“

Teď na jaře přibylo další vděčné téma: transfer obojživelníků. A s ním věty jako: „Půjдете dneska na žáby vy, nebo jsem na řadě já?“ - většinou když se potkáme na chodbě, hned u vyvěšeného plakátu na kurzy vaření. Vždycky si v takové chvíli vzpomenu na jednu nezapomenutelnou perličku z hlavní knihovny: naše kolegyně připravovaly knížky pro donáškovou službu seniorům a jedna zavolala: „Počkej chvíli, už jenom dám důchodce do bedny a hned jdu“.

A tuhle příhodu, jak šla fenka Tafinka (to je ta, o které se psalo v Kompostu [č. 4/2013](#)) se svým pánem na procházku, nám napsala Iva Třeštíková: Potkali nějakou paní a ta povídá: "Jé, Tafinka, já ji viděla v Kompostu!" A Jirka na to: "No jo, ona žere na kompostu pořád." **-ah-**

Jedlý Kompost

Zdravější a vege grilování

Součástí pojednání o zdravé výživě musí být logicky i oblasti, které se příliš zdravě netváří - resp. způsob, jakým některé postupy upravit do příznivější formy. Jednou z klasických ukázek je grilování. Společností je přijímáno jako něco ne příliš zdravého, což však k letní sezóně neodmyslitelně patří a málokdo se o tento požitek nechá ochudit. Na posledním ze série kurzů zdravého veg(etari)ánského vaření v této sezóně jsme se tomuto kulinářskému odvětví věnovali. Zabývali jsme se způsobem grilování, který se dá označit za šetrnější. Tím je takový postup, při kterém nepřichází do přímého kontaktu oheň s potravinou. A to nejen kvůli připalování, ale hlavně z důvodu přítomnosti tuku (při klasickém grilování ještě k tomu živočišného), který při odkapávání do ohně hoří a vytváří karcinogenní zplodiny, které posléze kontaminují grilovanou potravinu. Ideálním se jeví grilovací kámen, nebo podobná grilovací plocha, která oddělí oheň od jídla. Důležitou skutečností je také to, že při konvenčním grilování přicházejí na řadu potraviny, které jsou škodlivé samy o sobě - i bez grilování. Efektem páleného tuku se toto negativum násobí. Navíc jsou při běžných grilovačkách používány neustále ty samé potraviny dokola, takže je fádni a k posílení zdraví rozhodně nepřispívá.

Při grilování rostlinných potravin můžeme zapojit fantazii a grilovat vše, co v kuchyni tepelně upravujeme na pánvi nebo v troubě. Kromě obligátní zeleniny tak můžeme využít všechny rostlinné alternativy masa, které jsou na trhu k dostání. Dále nejrůznější placky, plátky, karbanátky, bramboráky, topinky, špízy a mnoho dalšího. Potraviny můžeme nakládat, balit dolobalu. V receptech jsme se zaměřili hlavně na způsoby ochucování a doprovodné omáčky, neboť se surovinami použitými ke grilování už jsme se setkali (na kurzech i v receptech). Objevili jste během léta zajímavost z oblasti zdravého grilování? Podělte se s námi a s ostatními čtenáři!

Seitan (pšeničné „maso“) s hořčicovou marinádou a banány v čokoládě, foto Ivana Bůbalová

Bramborové „granáty“

Ingredience: brambory, cibule, česnek + libovolná zelenina (mrkev, zelí, pórek...), rostlinný olej, sůl, koření (např. pepř, oregáno, sladká paprika...příp. směs na brambory)

Postup přípravy: Brambory a ostatní ingredience nakrájíme na slabé plátky přibližně stejně velké. V míse směs nasolíme, okořeníme a přidáme několik lžic oleje. Rozmícháme a necháme pustit šťávu. Směs vkládáme (vždy s trochou šťávy) do alobalu, 2 x zabalíme a pokládáme na gril nebo na žhavé uhlíky do ohniště. Dle teploty grilujeme cca 30 min., příp. rozbalíme a ochutnáme brambor. Do směsi můžeme přidávat i další libovolné ingredience - uvažené sójové kostky, tofu, luštěniny...

Hořčicová marináda

Ingredience: rostlinný olej, plnotučná hořčice, sójová omáčka, česnek, sůl, pepř, sladká paprika, drcený kmín, chilli.

Postup přípravy: Základní ingredience smícháme v tomto poměru - 3 díly oleje, 1 díl hořčice, 1 díl sójové omáčky a přidáme ostatní pochutiny - několik stroužků najemno utřeného česneku, sůl a koření. V marinádě nakládáme suroviny na grilování – např. seitan. Můžeme ji využít i k potírání během grilování.

Avokádový dip

Ingredience: sojanéza, avokádo, česnek, sůl, pepř.

Postup přípravy: Důkladně rozmačkané avokádo smícháme se sojanézou a s několika stroužky jemně utřeného česneku. Dochutíme solí a pepřem.

Koprový dresink

Ingredience: sojanéza, kopr, citrón, sůl, pepř, hnědý cukr.

Postup přípravy: Nadrobno posekaný čerstvý nebo sterilovaný kopr vmícháme do sojanézy, přidáme citrónovou šťávu a dochutíme solí, cukrem a pepřem. Podáváme ke grilovaným potravinám nebo zamícháme do zeleninového salátu.

Pikantní rajský dip

Ingredience: rajský protlak, balzamikový ocet, hnědý cukr, česnek, petržel, bazalka, sůl, olivový olej, chilli.

Postup přípravy: Rajský protlak smícháme s několika lžicemi balzamikového octa, olivového oleje a hnědého cukru, přidáme několik stroužků najemno utřeného česneku a svazek čerstvé petržele. Dochutíme chilli, bazalkou a osolíme. Umixujeme dohladka.

Banány v čokoládě

Ingredience: banány, hořká čokoláda, olivový olej

Postup přípravy: Banány ponechané ve slupce rozkrojíme podélně napůl a pokapeme olivovým olejem, grilujeme do doby, než se banány začnou oddělovat od slupky. V závěru je posypeme nahrubo nastrouhanou čokoládou a necháme ji roztéct.
-jj-

Strakonická ropná skvrna - 5. díl

Foto Jana Petříková

*Elektrické rozvody, plynovody, teplovody, ropovody a všeho ostatního –vody mají a budou mít nejspíš vždy přednost. A to jak v myslích řadových obyvatel, tak i na úrovni legislativní. Vyšší investice v případech ochrany přírodních prvků budou asi ještě po nějakou dobu hudbou budoucnosti. Těžko odhadovat, zda tento zásah vyfotografovaný strom přežije. Budeme mu držet palce...
-jj-*

Foto -vh-

Těžko říci, jestli je tento nepořádek pozůstatkem silvestrovské noci. Není to vlastně jedno? Proč by nás měla výjimečná událost opravňovat k něčemu, co je v rozporu s dobrými mravy? V těchto místech navíc každá taková hromádka odpadků výrazně narušuje jinak poměrně romantický ráz již poklidnější Volyňky s postindustriálními hradbami starého Fezka. Směr procházky je tak nutno volit od soutoku směrem pryč z města, aby nám vzrůstající čistota krajiny postupně vylepšila náladu. Ne naopak. Škoda. Po březích Volyňky se v květnu vydaly skupinky dobrovolníků při úklidové akci a pokusily se je nepořádku zbavit. Jsme sami zvědaví, jak dlouho relativně čisté břehy vydrží. -jj-

Pomocí následujících kontaktů nás můžete oslovit s jakýmkoli nápadem, námětem, dotazem či příspěvkem. Rádi byste uspořádali akci s environmentální tematikou? Nebo byste se (byť třeba jen minimálně) zapojili do našich činností na ochranu přírody? Ozvěte se nám...

Ing. Jan Juráš -jj-

Ekoporadna při ŠK, Inf. centrum NO a EU, Husova 380

Po - Čt: 7:30 - 16:00, Pá - po domluvě

tel.: 380 422 721, 721 658 244

E-mail: jan.juras@knih-st.cz

Mgr. Alena Hrdličková -ah-

Pobočka ŠK Za Parkem, Husova 380

Po a Čt: 13:00 - 18:00, St: 8:00 - 12:00 (otevírací doba půjčovny pro děti a dospělé),

tel.: 380 422 720

E-mail: alena.hrdlickova@knih-st.cz

CEGV Cassiopeia -pt-

Husova 380 (Pobočka ŠK)

tel.: 734 578 561

E-mail: strakonice@cegv-cassiopeia.cz

Ing. Vilém Hrdlička -vh-

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody

Strakonice, Zámek 1

E-mail: posta@csop-strakonice.net

Kompost - Strakonický měsíčník o ochraně přírody

Příspěvky v tomto čísle - Jan Juráš, Alena Hrdličková, Vilém Hrdlička, Petra Tůmová, Radim Paulič, Marie Linhartová, Petr Vittek

Grafika - Jan Juráš

Logo Kompost - Monika Březinová

Kresby - Ivana Jonová

Jazyková úprava - Alena Hrdličková

Kontakt - jan.juras@knih-st.cz, 380 422 721

Publikované články vyjadřují výhradně názory autorů

Anticopyright 2013

